

Asia: VN/13551/2019

## **Valtioneuvoston periaatepäätös Kiertotalouden strategisesta ohjelmasta**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Koneyrittäjät toteavat lausuntonaan luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi Kiertotalouden strategisesta ohjelmasta seuraavan.

Pidämme hyvänä asiana, että kiertotalouden strateginen ohjelma on saatu aikaiseksi ja siitä on laadittu periaatepäätös, joka linjaa keskeiset toimet, joita ministeriöt aluksi sitoutuvat toteuttamaan vastuualueillaan vuosina 2021–2024 resurssiensa rajoissa. Ohjelman tavoiteajaksi kirjataan vuosi 2035, joka on näin ison muutoksen näkökulmasta kohtuullisen lyhyt aika ja periaatepäätöksessä puhutaan vuosien 2021–2024 resurssoinnista, joten on selvää, että periaatepäätöksen toimenpiteitä pitää jatkaa vuoden 2024 jälkeenkin.

Ohjelmassa todetaan, että kiertotalousmarkkinoiden vahvistumisella on todennäköisesti merkittävä positiivinen vaikutus Suomen talouteen pitkällä aikavälillä. Ohjelman visiona on, että Suomi on vuonna 2035 hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta, jolla on menestyvä talous. Tavoite edellyttää, että yhteis-kunnan eri toimijat kehittävät ja muuttavat toimintatapojaan sekä luovat innovaatioita tukemaan hiilineutraalin kiertotalouden vahvistumista.

Taloudellisten ohjauskeinojen käyttö tunnistetaan periaatepäätöksessäkin ja siinä nostetaan esiin erityisesti Kestävän verotuksen tiekartan valmistelu. Haluamme muistuttaa, että varsinkin verotuksella voidaan joko tukea tai tuhota kierrätys- ja kiertotalousliiketoimintaan syntyvää yrittäjyyttä. Tällä hetkellä yrityksiltä ja kuluttajilta puuttuu usein taloudellisia kannusteita tehdä kiertotalouden kannalta suotuisia valintoja.

Muita taloudellisia ohjauskeinoja ovat erilaiset maksut sekä panttijärjestelmät. Nykyinen taloudellinen ohjaus ei ole ilmeisesti kannustanut riittävästi materiaalien läpivirtauksen vähentämiseen tai kierrätettyjen raaka-aineiden käyttöön taloudessa.

Kestävän verotuksen tiekartan yhteydessä mainittiin erityisesti neljä isompaa kokonaisuutta: jäteveron korottaminen ja laajentaminen, maa-aines- ja kaivosverojen käyttöönotto sekä kierrätysteollisuuden sähköveroluokan alentaminen. Näiden erikseen nimettyjen verokokonaisuuksien lisäksi periaatepää-töksessä mainitaan muuta mahdolliset veromallit, jotka edistäisivät kiertotaloutta Kiertotalousohjelman mukaisesti. Ohjelmassa ilmeisesti esitetään eräänlaista yleistä luonnonvaraveroa, jolla voidaan mahdollisesti vaikuttaa raaka-aineiden suhteellisiin hintoihin niin, että kierrätetystä raaka-aineesta tulee kilpailukykyisempi vaihtoehto neitseellisen raaka-aineen käyttöön nähden.

Koneyrittäjät toteavat, että vaikka esimerkiksi rakennusalalla jätevero on ohjannut käyttämään betonijätettä niin väljästi esitettyä ajatusta maa-ainesverosta ei ole välttämättä mahdollista toteuttaa kaikkialla. Maarakentamista tehdään koko Suomessa ja maa-ainesveroa suunniteltaessa on otettava huomioon aluevaikutukset. Rakentamista ja maarakentamista tapahtuu myös seuduilla, joilla ei välttämättä synny esimerkiksi rakennusten purkamisen kautta betonijätettä tai teollisuuden sivuvirtoja korvaamaan luonnonkiviaineksia.

Näkemyksemme mukaan tällainen kategorinen maa-ainesvero vain nostaa edellä mainituilla alueilla rakentamisen kustannuksia, koska mahdollisia säästöjä ei voida saavuttaa käyttämällä kierrätysmateriaaleja. Tätä kehitystä ei tule sallia.

Koneyrittäjät eivät vastusta kaivostoiminnalle järkevästi toteutettua veroa ja sen toteutukseen on Kiertotalouden strategisen ohjelman mukaan olemassa useita erilaisia malleja eri maista.

Periaatepäätöksen tausta-ajatuksena on, että toimenpiteet edistävät kierrätysmateriaalien arvoa sekä niille muodostuvien markkinoiden syntymistä esimerkiksi lisäämällä maarakennusalalla kierrätysmateriaalien käyttöä tuotteissa ja rakenteissa. Erityistä huomiota pitää kohdistaa lainsäädännön kehittämi-seen niin, että kierrätysraaka-aineiden, kuten betonipurkujätteen, käyttö on mahdollisimman sujuvaa ja helppoa, jolloin sen käyttö todennäköisesti lisääntyy. Toinen erityinen kehittämisen paikka lainsäädännössä on niiden käytäntöjen laatiminen ja hyväksyminen, joilla jätteeksi luokiteltu materiaali lakkaa olemasta jätettä (EoW -käytännöt).

Olemme samaa mieltä, että korjaus- ja jälleenmyyntipalveluiden tarve sekä uudenlaiset palvelut tulevat luomaan uusia pienyrityksiä ja niihin työpaikkoja. Näiden palveluiden, yritysten ja työpaikkojen muodostumiseksi pitää purkaa ja kehittää sääntelyä sekä lisätä informaatiota eri mahdollisuuksista, jotta kierrätysmateriaalien käyttö lisääntyy ja kiertotalous vahvistuu. Informaation lisäämisessä sekä sääntelyn kehittämisessä yksi iso ratkaisu on (valtakunnallisten ja)

paikallisten viranomaisten muodostama verkosto, joka tuottaa informaatiota ja tukee kiertotaloushankkeita.

Periaatepäätöksessä mainitaan vain, että kiertotalouskriteereitä sovitetaan ja kehitetään julkisissa hankinnoissa mutta toivoisimme, että valtionhallinto, kunnat ja alan yritykset ottaisivat käyttöön myös taloudellisia kannusteita, joilla eri aloilla syntyisi uusia hiilineutraaleja kiertotalouden ratkaisuja ja markkinoiden vakiintuessa myös kilpailua.

Järvinen Ville  
Koneyrittäjien liitto ry